

56

Ghita Cordsen Nielsen, Landskonsulent,
SEGES

Håndtering af kålbrok og kransskimmel i sædskifter med vinterraps

Kålbrok og kransskimmel er de to vigtigste svampesygdomme i raps. Årsagen er, at især kålbrok men også kransskimmel kan være meget tabsvoldende, og at de ikke kan bekæmpes kemisk, men kun via sædskifte. Knoldbægersvamp kan også være meget tabsvoldende, men kan bekæmpes kemisk, selv om korrekt timing af sprøjtning under blomstring kan være en udfordring. Især kålbrok men også kransskimmel breder sig desværre i rapsmarkerne i Danmark. Der anbefales derfor mindst 5 frie år mellem rapsdyrkning. Ved smitte er 5 frie år ikke tilstrækkelig, da kålbrok kan overleve ca. 18-20 år i jorden og kransskimmel i ca. 10 år. Spildplanter af raps efter høst og senere i sædskiftet er også en kilde til formering af smitte. En undersøgelse i efteråret 2017 i samarbejde med konsulenterne viste, at der kunne findes kålbrok i 18 procent af de undersøgte olieræddikemarkers, men med svage angreb (op til 6 procent angrebne planter). Der blev fundet spildplanter af raps i 1/3 af olieræddikemarkers. Olieræddike kan ifølge tyske undersøgelser også angribes af kransskimmel og opformere smitten. Der findes som bekendt rapssorter, der er resistente mod kålbrok, men resistensen er i alle sorter baseret på et og samme gen. Spildplanter efter kålbrokresistente sorter spalter ud, så en del af planterne er modtagelige for kålbrok, og svampen kan derfor opformeres. Der er også forskelle i rapssorternes modtagelighed for kransskimmel, men der findes ingen officielle lister, hvor sorternes modtagelighed er angivet. Ved Berlins universitet arbejder man med at finde holdbare resistensgener mod kålbrok, som kan indkrydses i olieræddike. Der er pt. ingen viden om evt. forskelle i olieræddikesorternes modtagelighed for kålbrok.